Mentaal welzijn en burn-out bij arts-specialisten in opleiding: organisatorische interventies om het psychisch welbevinden van jonge artsen te verbeteren

Haio: Demuys Jeroen , U.A.
Promotor: VAN DEN BROECK Kris , U.A.
Praktijkopleider: Closset Stéphanie , ELST Chantal , ENGELMANN Ilse , VAN DE PUTTE Hilke

Context: Het mentaal welzijn van arts-specialisten in opleiding (ASO's) staat onder druk door verschillende structurele en organisatorische factoren. In de internationale literatuur worden onder meer hoge werkdruk, lange werkuren en beperkte autonomie beschreven als belangrijke stressoren, terwijl verschillende interventies worden voorgesteld om het welzijn te verbeteren. De toepasbaarheid van deze interventies binnen de Vlaamse – en bij uitbreiding Belgische – opleidingscontext is echter nog onvoldoende onderzocht.

Onderzoeksvraag: Deze studie heeft het doel om, vertrekkend vanuit de internationale literatuur, na te gaan welke interventies door de Vlaamse ASO's zelf als prioritair worden ervaren en in welke mate deze haalbaar zijn binnen de huidige ASO-opleiding

Methode: We voerden een tweedelig onderzoek uit aan de hand van een online vragenlijst bij ASO's, waarin gepeild werd naar noden en mogelijke interventies ter bevordering van hun mentaal welzijn. De resultaten werden statistisch geanalyseerd. Aansluitend werd een semigestructureerd diepte-interview afgenomen met een opleidingscoördinator om bijkomende inzichten te verkrijgen in de haalbaarheid en implementatie van de voorgestelde interventies. Het interview werd thematisch geanalyseerd.

Resultaten: In totaal namen 28 ASO's deel aan de vragenlijst, waarvan 24 deze volledig invulden. Twee interventies kwamen algemeen duidelijk naar voren als meest prioritair: het voorzien van vaste studietijd of binnen het werkrooster en het registreren en beperken van de werkuren. Voor de interventie waarbij een pass/fail-systeem wordt voorgesteld, werd een significant verschil gevonden tussen mannen en vrouwen, waarbij vrouwen deze interventie hoger prioriteerden. Het diepte-interview leverde bijkomende inzichten op omtrent de organisatorische en beleidsmatige context. Hierbij werd gewezen op de complexiteit van de ziekenhuisorganisatie, de praktische beperkingen bij implementatie, en de invloed van het complexe regelgevende en financiële kader op de werkdruk en opleidingskwaliteit. Daarnaast werd het belang van een kwaliteitscultuur binnen de opleiding benadrukt.

Conclusie: Onze bevindingen bevestigen dat structurele interventies essentieel zijn in het verbeteren van het mentaal welzijn van ASO's. De combinatie van de resultaten uit de verschillende onderzoeksdelen toont aan dat er een spanningsveld is tussen de wenselijkheid en de haalbaarheid van bepaalde interventies. Daarnaast wijzen onze resultaten, in lijn met eerdere Belgische onderzoeken en rapporten, op mogelijke verschillen in perceptie tussen ASO's en opleiders, wat het belang van onderlinge communicatie onderstreept. Gezien de beperkte steekproefgrootte is verder onderzoek met grotere en meer representatieve populaties noodzakelijk om deze bevindingen te bevestigen en te vertalen naar implementeerbare beleidsmaatregelen.